

Magezi na akafangata ko bulo

Author - Cornelius Wambi Gulere

Illustration - Brian Wambi

Language - Lusoga

Level - Read aloud

© Text: Uganda Community Libraries Association (Ugcla) Artwork:

African Storybook Initiative 2015

Creative Commons: Attribution 4.0

Source www.africanstorybook.org

Original source <http://ugcla.org>

Magezi na akafangata ko bulo

Cornelius Wambi Gulere

Brian Wambi

Iye O Magezi Mataala Manene ati,
 "Woowee! Mwitire o nte wa Kyabazinga. Buli
 muntu kw'imwe ali n'okuliha ente moiza
 moiza atyano." Amangu n'embiro, abantu
 basansaana ni bairayo eika okuleeta buli
 muntu ente moiza moiza. O Magezi Mataala
 Manene naazwaho no olugo lulamba okwira
 yo egye mwinaye O Kasiru Kasiira Katono.

Eira eino, yabbaire yo obusolo bubiri obwo
 mukwano omunene. Akandi babbaire
 bakeeta Magezi Mataala Manene, akandi
 nga bakeeta Kasiru Kasiira Katono.
 Bwabbaire nga bulya ku kimo. Nga
 omukwano gubukutulisya mu enswa moiza.

Lwa baire lumu, O Magezi Matala Manene naleeta ekiteesyo nga akoba ati, "Lwaki titulimira hamo nga bwe tuliira hamo?" O Kasiru Kasiira Katono nairamu ati, "Ekyyo kisa ino. Nteesya nti ne emere tutelekenga hamo." Ekyyo ni bakiikiriryaku era nibatandiika okukolera byonabyoona hamo.

Nibatandika okwegeyamu bati, "Atyano tukole tutya?" Iye O Magezi Matala Manene ati, "Abandi musike omukira, abandi omutwe. Okusima tuhinzya okukosya ente ya Kyabazinga." Abantu ni batwala amagezi ge gano. Betegeka na maani bati, "Mwetegeke! Moiza! Ibiri! Isatu! Nyasujoyikeeeee!" Ni bagwa eddi bati gwo! Omutwe, eikoti no omukira omungalo.

Obweyamalira okutegeka kino okusa, naira oku mbali nakubba enduulu ati, "Wu-lululu! Wu-lululu, wulululu! Ente ya Isebantu egwire omu kibali." Abantu bonaboona ab'ekyalo ni baiza nga bapyata. Ekigema oku Kyabazinga ebula muntu noobwabba muhejere ahinzya okusigalayo. "Wululululu! Wululululu! Wululululu!" Nayongeramu eduulu okutuukya abantu obwebesolongere nga bangi onho inho.

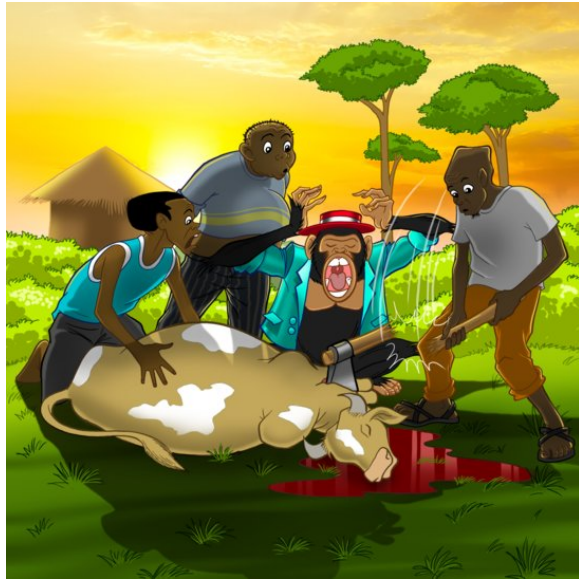
O Magezi Mataala Manene niyebuulya oku mwinaye ati, "Ee! Yaani eyasokelelya okulima kuno. Okibona atya iwe okutandikililya okulima, nze nali iza kusiga?" "Kale." O Kasiru Kasiira Katono na alima ekijuzi kinene (kibba). Nakoba omwina ye ati, "Muna Magezi Mataala Manene, nze namaliire okulima. Oize osige obulo."

O Magezi Mataala Manene nakoba ati,
 "Mbe, iwe oyabe omumaiso no okusiga, nze
 nali iza kuzubamu." O Kasiru Kasiira Katono
 era nayaba omumaiso n'okusiga. Eyamalire
 nakobera omwina ye ati, "Eisubi litandikire
 okumeruka. Oyabe ozube obulo bwaisu."
 Aye O Magezi Mataala Manene ati, "Mbe,
 iwe oyabe omumaiso no okusuba nze nali
 iza kukesu."

Batyo nibamuha, enkoko no omukira gwe
 ente. O Magezi Mataala Manene
 natambula! Natambula! Natambula!
 Okutuukya obweyatuukire omu kibali.
 Natoola omutwe gwe ente ne ikoti
 nabisimika omu bisoodo. No omukira
 gwoona nagusinika omu bisoodo nga
 kiboneka oti ente edimiire omu bisoodo.

Iye O Magezi Mataala Manene ati, "Woweee! Mundeteire obuzibu. Mukolere kibbiibi okumenya empasa yange. Empasa eyo nda ebba yange. Ebbaire ya bookyi ba amanda. Abookyi ba amanda bakolere ekibbiibi ni booha amaizi gange. Atenga ti gabbaire gange. Gabbaire ga nyanza. Enyanza yakolere ekibbiibi netwaala elyeya lyange. Atenga ti lyabbaire lyange, lyabbaire lya Wamukusu. O Wamukusu yakolere ekibbiibi naalya omuyembe gwange. Atenga ti gwabbaire gwange, gwabbaire gwa baisuka. Abaisuka bakolere ekibbiibi nibamenya eigi lyange. Atenga ti lyabbaire lyange, lyabbaire lya Wankoko. O Wankoko yakolere ekibbiibi naalya akalo kange. Ate nga akalo ti kabbaire kange, kabbaire ka Kasiru Kasiira Katono. Mube ne ekyemunkoleraho."

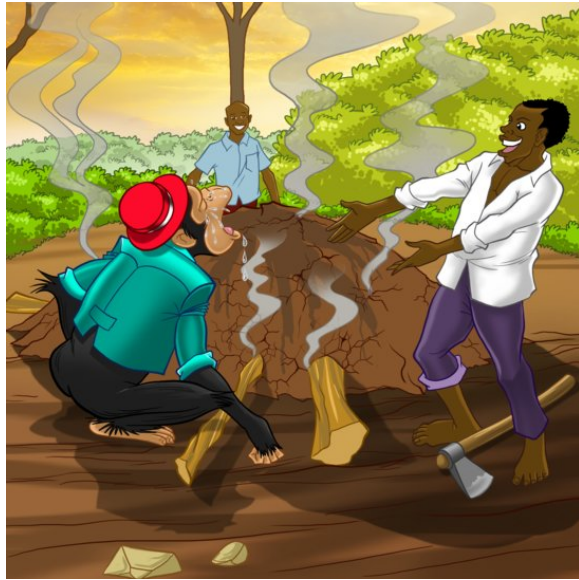
O Kasiru Kasiira Katono na ayaba omumaiso no okuzuba okutuusya obulo obwe bwayengere. Ni butuuka okesa. O Kasiru Kasiira Katono nayaba egye mwina ye O Magezi Mataala Manene namukoba ati, "Munange O Magezi Mataala Manene obulo butuukire okukesebwa oize okese. Nze naliimire, ni nsiga, ni nzuba oize okese obulo buli kwonoonekera omu nimiro."

Aye O Magezi Mataala Manene ati, "Mbe naire mbula biseera! Iwe oyabe omumaiso no okukesa. Nze ngiza kubuta omu kyagi." O Kasiru Kasiira Katono yeena tiyabaire mubibi. Yaabiire nakesa obulo nabuleeta ahaaka. Nayeta O Magezi Mataala Manene namukoba ati, "Muna Magezi Mataala Manene nze mmaliire okukesa, oize otwale obulo bwaisu omu kyagi."

Muli no okubba ne ekye munkoleraho. Bamuha empasa. O Magezi Mataala Manene natambula! Natambula! Natambula! Okutuukya eyayagaine abakinjagi nga bali kwita ente. Nabakoba ati, "Empasa yeenno mukozesye okutematema emamba." Babbaire bakaali batema bati, nga empasa emenyekamu eti 'kwa'!

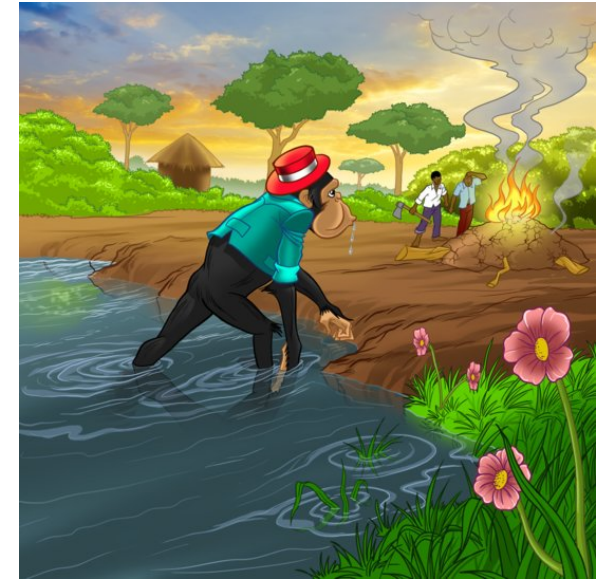
Nayasamya omunhwa gwe, amaizi ni gazwamu nafuugya okumusyo ni gulikila. Eyabwine nga kino kisanyusilye obookya ba manda. O Magezi Mataala Manene nakubba oluwungu nakoba ati, "Woweee! Mwohere amaizi atenga tigabbaire gange, gabbaire ga nyanza. E nyanza yakolele ekibiibi netwaala elyeya lyange. Atenga tilyabbaire lyange, lyabbaire lya mukusu. O Mukusu gwakolere ekibiibi ni gulya o muyembe gwange, atenga tigwabbaire gwange, gwabbaire gwa baisuka. Abaisuka bakolere ekibibi ni baatikya eigi lyange. Atenga ti lyabbaire lyange, lyabbaire lya Wankoko. O Wankoko yakolere ekibiibi naalya akalo kange. Atenga akalo tikabbaire kange, kabbaire ka Kasiru Kasiira Katono."

Aye O Magezi Mataala Manene ati, "Obona ndi katono ti nsobola kusitula bulo obwo bwonabwoona. Iwe ote omu kyagi, nze naliiza kubusekula." O Kasiru Kasiira Katono nabona nga bituukire aho nakoba omwinaye O Magezi Mataala Manene ati, "Muna iwe oboneka oli kunsalira magezi!" Aye O Magezi Mataala Manene nairamu ati, "Mbe! Obba nikyekyo nze ompeku akalo kamo iwe otwale buddi bwonabwoona. Njiza kukusasula omubiseera ebyo mumaiso."

O Kasiru Kasiira Katono tiyabbaire mukodo.
Yahaire O Magezi akafangata ka bulo kamo,
era nibaawukana. O Magezi Mataala
Manene Natambula! Natambula!
Natambula! Nayagirya O Wankoko nga ali
kukankada eitakali alye amabbale. O
Magezi Mataala Manene nikwo okumukoba
ati, "Muko Wankoko, omu kifo ekya okulya
eitakali, otwale akalo kange kaano olye."

Omukusu ni gwe kwakulaku e lyeya e
lisingamu obusa nigulimuha guti, "A! Kale
otwalemu e lyeya lyange." O Magezi
Mataala Manene nalitoola. Natambula!
Natambula! Natambula!
Okutukya eyaagirye omwiga. Eyabbaire
asomoka ati, e lyoya ni limuzwa omungalo
ni ligwa omu maizi. Nanywa oku maizi gano
agandi na butika omu matama na yaba oku
bukalu. Natambula! Natambula!
Natambula! Nayagaana ababbaire bali
kwokya amanda. Naba buulya ati, "Lwaki ti
mulikilya musyo ni mutoolamu manda
gaanyu? Amaizi gaano mukozesye."

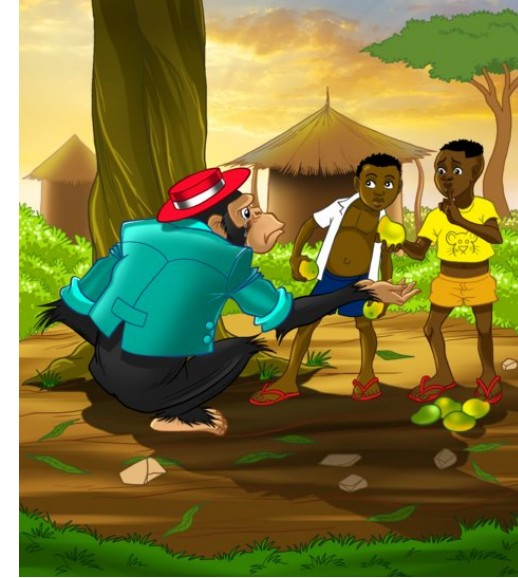
O Magezi Mataala Manene Natambula!
 Natambula! Natambula! Nayagana
 omukusu nga guli aho gwemereire.
 Yagubuulya ati, "Oli kukola ki hano? Ogeme
 omuyembe guno oboneku!" Omukusu
 obwegwakwaite guti olusaya ni lukusula ni
 gutulika. Iye O Magezi Mataala Manene ati,
 "Wuwiiii! Otulikilye omuyembe gwange.
 Atenga ti gwabbaire gwange. Gwabbaire
 gwa baisuka. Abaisuka bakolere ekibiibi ni
 ba menya eigi lyange. Atenga ti lyabbaire
 lyange, lyabbaire lya Wankoko. O Wankoko
 yakolere ekibiibi, naalya akalo kange.
 Atenga ti kabbaire kange, kabbaire ka
 Kasiru Kasiira Katono. Kale olina okumpa
 ekintu kyonakyona okuliha."

O Wankoko natwaala akalo nakalya. O
 Magezi Mataala Manene nayaba okulinga
 yo ati nga O Wankoko amalileho akalo
 okulya. O Magezi Mataala Manene
 naleekaana ati, "Wuwiiii! Oliire akalo kange.
 Atenga akalo tikabbaire kange, kabbaire ka
 Kasiru Kasiira Katono." O Wankoko ni kwo
 kusaba ati, ekiseera kya okubiika kituukire.
 Kankubiikire yo eigi limo otwalemu elyo.

O Magezi Mataala Manene nasunamu eigi okuzwa oku Wankoko ni yeyongera yo omu maiso. Natambula! Natambula! Natambula! Natambula! Nayagaana abaisuka nga bali kukubba emiyembe na amabbale. Nakoba ati, "Obba mutaka emiyembe egyo giggwe ahansi, muli na okukozesya eigi lino." Nabaha eigi. Ebalikozeselye okukubba emiyembe, lyakubire omusaale nilyaabika liti 'pyaa' era nilitoonya ahansi. Lisambuka ekisokompolo nikilaalila omu nkompe.

Aye O Magezi Mataala Manene nakubba oluwungu ati, "Wuwiiii! Mumenyere eigi lyange. Atenga ndi liba lyange. Libbaire lya Wankoko. O Wankoko yakolere ekibiibi okulya akalo kange. Atenga akalo kano tikabbair kange. Kabbair ka Kasiru Kasiira Katono. Abaisuka nibakoba O Magezi Mataala Manene bati, "Toleekaana abananyere miyembe kutwagaana hano. Omukifo kya eigi otwalemu omuyembe guuno.